

3. Тынель А., Функ Я., Хвалец В. Курс международного торгового права. Минск: Амалфея, 1999. С. 712.
4. Ben Long. Watermarking Makes Impression on Photos. *MacWeek*. Oct. 21, 1996. P. 16-17.
5. Lance Rose. The Emperor's Clothes Still Fit Just Fine. *Wired*. Feb. 1995. P. 135-137.
6. Tom Steinert-Threlkeld. The Buck Starts Here. *Wired*. August 1996. P. 132-134.

Горкуша Н.

студентка V курсу
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: д.і.н., професор,
завідувач кафедри інформаційної
та соціокультурної діяльності ТНЕУ
Гомотюк О.Є

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТРЕБИ БІБЛІОТЕКАРІВ

Сучасний етап розвитку бібліотечної справи пов'язаний з інформатизацією суспільства, що є основним чинником змін в сучасному світі. Інформатизація суспільства одночасно підвищує значення і соціальний статус бібліотек у забезпеченні доступу до накопичених людством знань і принципово змінює зміст і організацію бібліотечно-інформаційного обслуговування користувачів. Бібліотечні кадри, їх кваліфікація виступають одночасно і найважливішим ресурсом, і суб'єктом змін, від інтелектуальної та психологічної готовності яких залежить ефективність перетворень в бібліотечній справі. Найбільш значущою фігурою є бібліотекар, як носій прогресу в бібліотечній сфері.

Над проблематикою удосконалення роботи бібліотечного працівника, формування механізму його підвищення кваліфікації, окреслення кола його інформаційних потреб працюють вітчизняні учені, зокрема еволюцію, сучасний стан, напрями реформування та перспективи розвитку вищої бібліотечно-інформаційної освіти досліджують В. Бабич, В. Загуменна, В. Ільганаєва, Н. Кушнарєнко, Т. Новальська, О. Сербін, Т. Ярошенко, А. Соляник, В. Шейко та ін. Питання підвищення кваліфікації бібліотекарів розробляють відомі українські вчені-бібліотекознавці: В. Загуменна, В. Ільганаєва, Н. Кушнарєнко, В. Пашкова, В. Скар, М. Слободяник, І. Шевченко, І. І. Макеєвої та ін.

Незважаючи на досить велику кількість публікацій з даної проблеми, в даний час не існує загальноприйнятого визначення терміна «інформаційна потреба», враховуючи його загальнонауковий зміст та роль у соціалізації і професіоналізації бібліотечних фахівців. Професійні потреби бібліотечних фахівців зазнають сьогодні значної трансформації, адже постійно змінюється проблематика запитів, залежна від сучасного стану та перспектив розвитку бібліотечної справи. Врахування цієї тенденції є обов'язковим при плануванні інформаційного обслуговування бібліотекарів. Отже, успішна орієнтація бібліотекарів у складному професійному середовищі потребує ґрунтовного вивчення їхніх інформаційних потреб, закономірностей їхнього формування та розвитку [1-3].

Сучасний дослідник І. Діденко підкреслює, що у бібліотекознавстві, бібліографознавстві, інформатиці такі поняття, як *інформаційна потреба*, *інформаційний інтерес*, *інформаційний запит індивіда* відіграють істотну роль. Їхнє вивчення завжди було і нині залишається однією з найактуальніших проблем цих сфер людської діяльності, розв'язуваної як на теоретичному, експериментальному, так і на практичному рівнях [5].

Одним із ключових понять для інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, незалежно від їхньої приналежності, є *інформаційна потреба*. Проблематика інформаційних

потреб, як свідчить А.В. Соколов [4], виникла з практики інформаційного обслуговування, що здійснюється органами науково-технічної інформації.

Серед особливостей інформаційних потреб І. Діденко виокремлює такі:

1) предметом інформаційної потреби виступає інформація. Людина ніколи не уявляє собі до кінця, яку саме інформацію вона потребує (інакше вона не потребувала б її). Ця риса інформаційної потреби може бути визначена як невизначеність предмета інформаційної потреби;

2) з невизначеністю предмета пов'язана друга характеристика – надмірність інформаційної потреби, оскільки людина завжди прагне отримати більше інформації, ніж необхідно для вирішення конкретного завдання;

3) парадоксальний характер інформаційної потреби полягає в тому, що для самого виникнення інформаційної невизначеності потрібна достатня кількість інформації. Крім того, із задоволенням однієї інформопотреби виникає наступна. Звідси третя риса інформопотреби – її самовідтворення. Інформація про нестачу інформації (проблемна інформація) є найбільш важливою для розвитку інформаційної потреби;

4) інформаційна потреба – це «метапотреба», що означає об'єктивно обумовлену необхідність випереджати будь-яку діяльність і задоволення всіх інших потреб виробництвом, сприйняттям і використанням інформації, придатної для визначення мети, засобів і найкращого способу діяльності [5].

Виходячи з вищевикладеного, дослідник І. Діденко підкреслює, що інформаційне забезпечення бібліотекарів слід розглядати як створення інформаційних умов функціонування системи управління, забезпечення бібліотекарів необхідною інформацією, включення в систему засобів пошуку, отримання, зберігання, накопичення, передання, обробки інформації, організація банків даних. Фактично інформаційне забезпечення – це надання даних для формування поняття про що-небудь, задоволення інформаційної потреби. При здійсненні інформаційного забезпечення фахівців бібліотек слід дотримуватися таких принципів: визначення рівня інформованості фахівців з основних проблемних тем професійної діяльності, а також про послуги та продукти, що надаються їм інформаційними працівниками; формування усвідомленого ставлення фахівців до інформації як до умови розвитку їхніх професійних і особистісних якостей; стимулювання потреби фахівців в отриманні знань і набутті навичок роботи з інформацією; консультаційний супровід інформаційної діяльності фахівців на кожному етапі їхньої повсякденної праці [5].

Отже, незважаючи на досить велику кількість публікацій з даної проблеми, в даний час не існує загальноприйнятого визначення терміна «інформаційна потреба». Професійні потреби бібліотечних фахівців в умовах розвитку інформаційного суспільства зазнають сьогодні трансформації. Врахування цієї тенденції є обов'язковим при плануванні інформаційного обслуговування бібліотекарів. Інформаційні потреби бібліотекарів корелюють із потребою професійної та соціально-психологічної адаптації до нових умов професійного середовища; враховують систему цінностей, способів мислення й підходів до вирішення професійних проблем, що необхідно для подальшого ефективного розвитку бібліотек.

Список використаних джерел

1. Давидова І. О. Бібліотека як складова інформаційної інфраструктури держави. *Вісник Книжкової палати*. 2005. № 6. С. 19–22.
2. Грабар Н. Г. Життєва потреба розвитку професії. *Вісник Книжкової палати*. 2007. № 9. С. 27–30.
3. Ільганаєва В. О. Системні зв'язки у вирішенні розвитку бібліотечної освіти. *Вісник Харківської державної академії культури*. Вип. 39. м. Харків : ХДАК, 2012. 234 с.
4. Соколов А.В. Что есть информационная потребность? *Труды / СПБГУКИ*. – СПб. : СПБГУКИ, 2013. Т. 197. С. 7–18.
5. Діденко І. Інформаційні потреби бібліотекарів як об'єкт вивчення. URL: <http://library.te.ua/wp-content/uploads/2016/02/digest-2018.pdf>(дата звернення: 17.04.2020).